

Miessakit ry

Lausunto valtioneuvoston ihmisoikeusselonteosta (UM-PF0Y3QGC-9)

Miessakit ry kiittää ulkoministeriötä (UM) lausuntopyyntöstä. Lausunto on pyydetyn mukaisesti annettu vastaamalla sähköisessä lausuntopalvelussa esitettyihin kysymyksiin. Yhdistyksen vastaus kohdentuu kohtaan "4. Yhdenvertaisuuden edistäminen".

Valtioneuvoston ihmisoikeusselonteon pääsisältö

Millaisia sisällöllisiä asioita selonteossa tulisi näkemyksenne mukaan painottaa?

- Vuoden 2014 selonteko oli varsin kattava ja sen mukaisia toimia maassamme on hyvin edistetty. Nyt olisikin tärkeä käsitellä edellisestä puuttuneita kokonaisuuksia. Miessakit ry nostaa tässä launnossaan esille sellaisia liittyen mieserityisiin kysymyksiin.

Yhdenvertaisuuden edistäminen

Minkälaisia perus- ja ihmisoikeuskysymyksiä/teemoja tulisi käsitellä tämän ilmiökokonaisuuden alla?

- Edellisessä selonteossa käsiteltiin tärkeänä omana kappaleenaan naisten hyvinvoinnin edistämistä. Sen sijaan miesten kysymykset oli jätetty kokonaan käsittelemättä. Vastaavalla tavalla kuin naisilla, on miehillä haasteita, joihin tulisi kiinnittää sukupuolierityistä huomiota. Seuraavat viisi keskeistä teemaa tulisi käsitellä ihmisoikeusselonteossa:
 - Miesten sosiaalinen, psyykinen ja fyysinen hyvinvointi
 - Miesten kokema väkivalta
 - Poikien ja nuorten miesten syrjäytyminen
 - Miesten asema erotilanteissa
 - Mies- ja naisnäkökulman huomioimisen symmetrisyys

Minkälaisia konkreettisia kehittämistoimia tämän ilmiökokonaisuuden tulisi mielestänne sisältää? Ehdotukset konkreettisista toimista pyydetään esittämään perusteluineen.

- Miesten sosiaalinen, psyykinen ja fyysinen hyvinvointi
 - Sosiaali-, terveys- ja kasvatusalojen perus- ja täydennyskoulutukseen tulee juurruttaa mieserityiset opinnot.
 - Miehillä on naisiin verrattuna enemmän haasteita hakea apua erilaisiin henkilökohtaisiin vaikeuksiin tai kuormittaviin elämäntilanteisiin. Tutkimusten mukaan merkittävä osa psyykkistä kuormittuneisuutta kokevista miehistä ei ole palveluiden piirissä. Yleistä myös on, että apua haetaan usein vasta silloin, kun ongelmat ovat pitkittyneet ja erityisesti tunnetasolla monimutkaistuneet. (Miestyön perusteet, Miessakit ry 2015)

- Sosiaali-, terveys- ja kasvatusaloiilla tarvitaan nykyistä enemmän mieserityistä osaamista, jotta miesten ”kynnys” hakeutua palveluihin madaltuisi ja jotta palvelut kykenisivät paremmin heitä auttamaan.
- Miesten kokema väkivalta
 - Miesten kokema väkivalta on juurrutettava pysyväksi teemaksi osana kaikkea yhteiskunnallista väkivallan vastaista työtä.
 - Tilastokeskuksen mukaan joka neljäs perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhri on mies (Viranomaisten tietoon tullut väkivalta, Tilastokeskus 2019).
 - Kansallisen uhritutkimuksen 2018 mukaan miehet kokevat naisia useammin väkivallalla uhkaamista, eikä fyysisen väkivallan kokemisessa miesten ja naisten välillä ole tilastollisesti merkitseviä eroja. (Kansallinen uhritutkimus, Helsingin yliopisto 2019)
 - Edellä kuvatun mukaisesti miehet kokevat merkittävässä määrin väkivaltaa. Tähän kasvavaan ilmiöön tulee Suomessa kiinnittää huomiota ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin miesten kokeman väkivallan vähentämiseksi.
- Poikien ja nuorten miesten syrjäytyminen
 - Peruskoulun opetustapoja tulee kehittää sukupuolierityiset tarpeet huomioiden niin, että pojat selvästi nykyistä paremmin suoriutuvat peruskoulusta ja hakeutuvat/pääsevät jatko-opintoihin.
 - Syrjäytymiskehitykseen vaikuttavista tekijöistä yksi keskeisimpiä on koulutuksen taso, vähäisyys tai puute. Esimerkiksi peruskoulussa tyttöjen arvosanat ovat kaikissa oppiaineissa poikien arvosanoja paremmat (Helsingin yliopisto 2018). Tämä on vaikuttanut siten, että lukio-opiskelijoista 58 % on tyttöjä (huippulukioissa opiskelevista 75 % tyttöjä), yliopistotutkinnon suorittaneista 58 % on naisia ja ammatillisen tutkinnon suorittaneista 55 % on naisia. Erot ovat viime vuosina jatkuvasti kasvaneet ja tämä kehitys näkyy väistämättä ongelmana poikien ja nuorten miesten keskuudessa aiheuttaen kasvavaa syrjäytymistä.
 - Viime vuosina vahvistuneet opetuspedagogiikka ja koulunkäyntitavat ovat vaikuttaneet poikien koulumenestykseen huonontavasti. Poikia tukevia työskentelymalleja tulisi tiedostaa, ymmärtää ja vaalia. Keskeisimpiä niistä ovat opettajan auktoriteetin arvostaminen, selkeät rajat ja niistä kiinni pitäminen, työrauhan vaaliminen (Suomessa koulujen työrauha on Pisa-rankingissa OECD:n häntäpäässä), selkeät ja riittävän yksinkertaiset opiskelutavat ja -tilat, arvosanojen antaminen ylipäättään ja erityisesti kokeiden pohjalta, sekä tietotekniikan hyödyntäminen ”renkinä”.
- Miesten asema erotilanteissa
 - 1.12.2019 voimaan tulleen uuden lastenhuoltolain mukaisten toimien toteutumista on valvottava niin, että lain tarkoitus toteutuu viranomaistoiminnassa.
 - Kaikkien eron osallisten hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että vanhempien suhde lapsiin säilyy erosta huolimatta. Lasten huollosta ja tapaamisista on siksi sovittava edellä mainittuun hyvinvointiperustaan nojaten huomioiden myös taloudelliset tekijät.

- Merkittävä määrä miehistä kokee altavastaajuutta lasten huollosta erotilanteessa sovittaessa ja päätettäessä. Tämä kokemus pohjaa monesti epäilykseen lastenvalvojen puolueellisuudesta, tai käsitykseen, että äiti nähdään automaattisesti tärkeämpänä huoltajana lapsille. Jotta nämä vielä vahvasti juurtuneet epäilyt ja käsitykset hälvenisivät, on uuden lain mukaisia toimia vaalittava ja niiden toteutumista painotetusti valvottava. Tämä helpottaa huoltajuussopimusten tekemistä, erosta selviämistä ja vähentää vakavien huoltoriitojen määrää.
- Mies- ja naisnäkökulman huomioimisen symmetrisyys
 - Laki ”eräiden naisjärjestöjen valtionavusta” tulee laajentaa koskemaan myös Miesjärjestöjen keskusliittoa.
 - Yhdenvertaisuuden vaalimisessa keskeistä on eri osapuolten välinen yhteistyö. Yhdenvertaisuustyön onkin tärkeätä olla symmetristä nais- ja miesnäkökulman suhteen. Kumpaaakin näkökulmaa eri vivahteineen tulee kuulla ja arvostaa, ja tällaista dialogista yhteistyötä on vahvistettava.
 - Lainsäädännöllä on turvattava myös Miesjärjestöjen keskusliitolle mahdollisuus valtionavun hakemiseen. Miesjärjestöjen keskusliitto on tasa-arvoa edistävien miesjärjestöjen kattojärjestö. Vastaavasti Naisjärjestöjen keskusliitto on tasa-arvoa edistävien naisjärjestöjen kattojärjestö. Lainsäädännöllä on turvattu Naisjärjestöjen keskusliiton toimintaa; Miesjärjestöjen keskusliitolle vastaavan valtionavun hakeminen ei ole mahdollista.

Miessakit ry on valmis tukemaan valtioneuvostoa ja sen asettamia työryhmiä edellä kuvattujen ongelmien ymmärtämisessä ja vähentämisessä.

Helsingissä 18.6.2020

Miessakit ry

Lisätietoja

Tomi Timperi | toiminnanjohtaja | tomi.timperi@miessakit.fi | +358 50 588 1687